

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอลี้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำไปประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วันนับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้ยื่นคำขอลี้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชจำนวน ๔ พันธุ์พืช ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ดังนี้

๑. ฝ่าย พันธุ์ มก 1
๒. มะยงชิด พันธุ์ทุลเกล้านครนายก
๓. มะปรางหวาน พันธุ์ มะปรางหวานนครนายก
๔. มะยงชิด พันธุ์ฟางทอง

ซึ่งกรมวิชาการเกษตร ได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชทั้ง ๔ พันธุ์พืชให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิพาทจนกว่าการยื่นคำขอลี้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่ฝ่ายบริหารจัดการกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายสมชาย ชาบุญรุ่งศ์กุล)

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ฝ้าย พันธุ์ มก 1

แหล่งที่มาและประวัติ

ศ.ดร.ประภากร ใจ หอมจันทร์ ภาควิชากีฏวิทยา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ ศ.อรุณี วงศ์ปิยะสถิตย์ ภาควิชารังสีประยุกต์และไอโซโทป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกันทำงานวิจัยปรับปรุงพันธุ์ฝ้ายเพื่อให้ได้ฝ้ายพันธุ์ต้านทานแมลงและให้ผลผลิตดี จนได้ฝ้าย พันธุ์ มก 1 ที่ได้จากนํามาเมล็ดฝ้ายพันธุ์ศฤงค์ 1 ไปฉายรังสีแกมมา ที่ปริมาณรังสี 300 เกรย์ ณ ศูนย์บริการฉายรังสี แกมมาและวิจัยนิวเคลียร์เทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และนํามาเมล็ดที่ฉายรังสี แล้ว (M_1) ไปปลูก โดยในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 ได้ทำการปลูกเมล็ด M_1 - M_5 ณ ศูนย์วิจัยข้าวโพดข้าวฟ่าง แห่งชาติ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา การปลูกครั้งที่ 2 (M_2) เพื่อทำการคัดเลือกต้นที่ให้ผลผลิตสูง และต้านทานต่อหนอนเจาะสมอฝ้าย ซึ่งได้ทั้งหมด 44 ต้น เก็บแบบแยกต้นได้เมล็ด M_3 นำไปปลูก เปรียบเทียบกับพันธุ์ศรีสำโรง 2 ซึ่งเป็นพันธุ์ส่งเสริมของกรมวิชาการเกษตรในขณะนั้น และพันธุ์ศฤงค์ 1 ในการปลูกครั้งที่ 3 (M_3) ทำการปลูกแบบต้นต่อแถว ทั้ง 44 สายพันธุ์ และคัดเลือกแถวที่ดีที่สุดไว้ ในการปลูกครั้งที่ 4 (M_4) คัดเลือกสายพันธุ์ที่ต้านทานหนอนเจาะสมอฝ้ายที่ดีที่สุดไว้ได้ 2 สายพันธุ์ คือ API และ มก 1 การ ปลูกครั้งที่ 5 (M_5) ทำการคัดเลือกต้นที่ให้ผลผลิตสูงของทั้ง 2 สายพันธุ์ ในฤดูฝน 2540 – 2552 ได้ทำการปลูก ทดสอบในไร่เกษตรกรในเขตจังหวัดสกลนคร กาญจนบุรี อุบลราชธานี อุทัยธานี และสระแก้ว โดยคัดเลือก ต้นที่มีลักษณะทางพีชไรดี คือต้นไม่สูงนัก ไม่มีกิ่งกระโดง ให้ผลผลิตต่อต้นสูง ต้านทานต่อเพลี้ยจักจั่น และ เปรียบเทียบกับฝ้าย พันธุ์ศรีสำโรง 60 ซึ่งเป็นพันธุ์ส่งเสริมของกรมวิชาการเกษตรในขณะนั้น และพันธุ์ ศฤงค์ 1 ผลจากการคัดเลือกทำให้ได้ฝ้ายพันธุ์ มก 1 ที่มีลักษณะดีตามต้องการ

หมายเหตุ : เริ่มแรกทำการสร้างพันธุ์เพื่อให้ต้านทานต่อหนอนเจาะสมอฝ้ายอเมริกันโดย เปรียบเทียบกับฝ้ายพันธุ์ศรีสำโรง 2 ที่ทางการแนะนำให้ปลูกในขณะนั้น แต่เนื่องจากต่อมา key pest ได้ เปลี่ยนเป็นเพลี้ยจักจั่นฝ้าย จึงได้ทำการศึกษาความต้านทานที่มีต่อเพลี้ยจักจั่นฝ้ายด้วยและเปรียบเทียบกับ พันธุ์ศรีสำโรง 60 ที่เป็นพันธุ์แนะนำจากราชการในเวลาต่อมา

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล   มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ที่อยู่   เลขที่ 50 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์   02 5795548

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

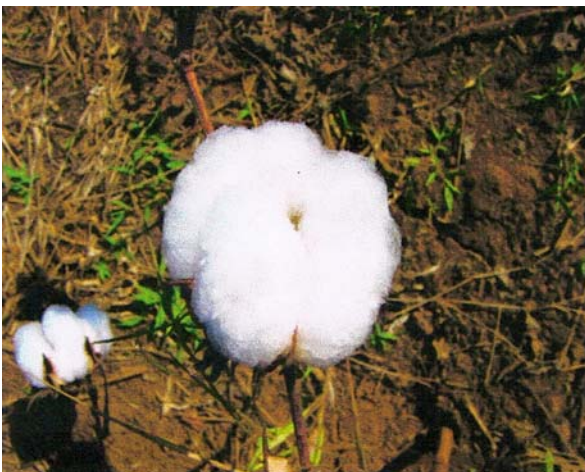
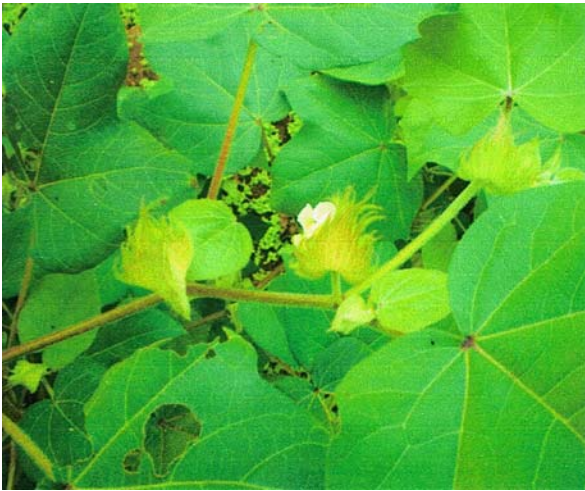
ชนิด/ประเภท	ฝ้าย พันธุ์กลาย ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Gossypium hirsutum</i> วงศ์ Malvaceae
ต้น	มีทรงต้นค่อนข้างโปร่ง คล้าย ๆ กับพันธุ์ฝ้ายศรีสำโรง 60 แต่ทรงพุ่มใหญ่กว่า ความสูงต้นเฉลี่ย 120 เซนติเมตร มีกิ่งกระโดง 0-1 กิ่ง กิ่งทำมุมเกือบตั้งฉากกับลำต้น ทุกส่วนของต้นมี gland (เห็นเป็นจุดดำ)
ใบ	ใบมีขนาดปานกลาง แผ่นใบแบบ cordate 3-5 แฉก มีขนปกคลุมในระดับปานกลาง
ดอก	เป็นดอกเดี่ยว มีกลีบดอก 5 กลีบ ดอกสีขาวนวล ก้านอับละอองเกสรตัวผู้สีขาวนวล อับละอองเกสรตัวผู้สีเหลือง เกสรตัวเมียสีขาว มีดอกตั้งแต่ 2-6 ดอกต่อกิ่ง วันดอกแรกบานเฉลี่ย 43 วัน วันออกดอก 50% เฉลี่ย 52 วัน และวันสมอแตก 50% เฉลี่ย 104 วัน นับตั้งแต่วันงอก 50% ปุยดอกมี 3-5 carpel รีวประดับ 3 ใน 4 เป็นแผ่นทึบ ส่วนที่เหลือเป็นรีว ๆ
สมอและเมล็ด	สมอค่อนข้างกลมและโต จำนวนสมอเฉลี่ย 33 สมอต่อต้น น้ำหนักสมอเฉลี่ย 18.6 กรัม ต่อสมอ อายุเก็บเกี่ยว 110-160 วัน เป็นฝ้ายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ความสูงต้นค่อนข้างสม่ำเสมอ น้ำหนัก 100 เมล็ดเฉลี่ย 12 กรัม มีความต้านทานต่อหนอนเจาะสมอฝ้าย และเพลี้ยจักจั่นระดับปานกลาง ผลผลิตปุยทั้งเมล็ดเฉลี่ย 302.5 กิโลกรัมต่อไร่ (ระยะปลูก แถว x ต้น = 1x1 เมตร) เปอร์เซ็นต์ปุย 37% ความยาวเส้นใยเฉลี่ย 1.11 นิ้ว ค่าความละเอียดอ่อนของเส้นใย (micronaire) 3.5 ค่าความเหนียวของเส้นใย 31.9 กรัมต่อเท็กซ์ และความสม่ำเสมอของเส้นใย 86.1
ราก	มีทั้งรากแก้วและรากฝอย รากแก้วความยาวเฉลี่ย 1.0 เมตร
ลักษณะอื่น ๆ	คุณสมบัติของฝ้าย พันธุ์ มก 1 เปรียบเทียบกับพันธุ์ศรีสำโรง 2 ที่เป็นพันธุ์แนะนำจากทางราชการ พบว่า พันธุ์ มก 1 มีความต้านทานต่อหนอนเจาะสมอฝ้ายและคุณภาพเส้นใย (fiber length , fiber strength และ micronaire) ไม่แตกต่างจากพันธุ์ศรีสำโรง 2 เปรียบเทียบคุณสมบัติของฝ้ายพันธุ์ มก 1 กับพันธุ์ศรีสำโรง 60 (SR 60) ที่เป็นพันธุ์แนะนำของทางราชการ พบว่า พันธุ์ มก 1 มีคุณสมบัติที่ดีดังนี้ (ข้อมูลปี พ.ศ. 2551) <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความต้านทานต่อเพลี้ยจักจั่นสูงกว่าพันธุ์ SR60 (hopperburn rating : SR60 = susceptible และ มก 1 = moderate) 2. ผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่าพันธุ์ SR60 30% 3. % ปุยเฉลี่ยสูงกว่าพันธุ์ SR60 29% 4. ค่าคุณภาพเส้นใย

	Fiber length	Micronaire	Strength	Uniformity
พันธุ์ SR60	base range	base range	very strong	high
พันธุ์ มก 1	premium	base range	very strong	very high

เปรียบเทียบคุณสมบัติระหว่างฝ้ายพันธุ์ มก 1 กับพันธุ์สฤยดี 1 พบว่า พันธุ์ มก 1 มี

1. น้ำหนักสมอสดมากกว่าพันธุ์สฤยดี 15%
2. ผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่าพันธุ์สฤยดี 39%
3. % ปุยสูงกว่าพันธุ์สฤยดี 2.7%
4. มีความต้านทานต่อเพลี้ยจักจั่นสูงกว่าพันธุ์สฤยดี 1 (hopperburn rating : พันธุ์สฤยดี 1 = susceptible และ พันธุ์ มก 1 = moderate)
5. ค่าคุณภาพเส้นใย

	Fiber length	Micronaire	Strength	Uniformity
พันธุ์สฤยดี 1	base range	discount range	strong	very high
พันธุ์ มก 1	premium	base range	very strong	very high

ฝ้าย พันธุ์ มก 1

มะยงชิด พันธุ์ทุลเกล้านครนายก

แหล่งที่มาและประวัติ

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2516 นายทวี ผดุงรัตน์ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ซื้อต้นพันธุ์มะยงชิดจำนวน 1 ต้น (ทุลเกล้า) และมะปรางหวาน 1 ต้น (ท่าอิฐ) ตอนนั้นยังไม่มีชื่อพันธุ์ จากสวนเขตกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ซึ่งขยายพันธุ์มาจากต้นที่วังสระปทุม (เป็นแหล่งปลูกผลไม้หลากหลายชนิดจากบันทึกวังสระปทุม ในความทรงจำ ม.ล.ปฤถา ศิลปิกุล ที่ได้รับใช้สมัยสมเด็จพระศรี สวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ที่วังสระปทุม) แล้วนำมาปลูกที่สวนวังม่วง ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ขนาดลำต้นวัดโดยรอบโคนต้นได้ 2.50 เมตร ลำต้นสูงประมาณ 10 เมตร ปลูกในที่ลาดเอียงใกล้เขาจึงมีลำต้นสูงใหญ่ แต่เจ้าของสวนไม่ได้ขยายพันธุ์จำหน่าย ส่วนต้นพันธุ์มะยงชิดพันธุ์ทุลเกล้านครนายกที่ปลูกกันอย่างแพร่หลายมาจากสวนบุญสมการเกษตร ตั้งอยู่เลขที่ 53/1 หมู่ที่ 3 ตำบลพรหมณี อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เจ้าของสวนคือคุณสมพงษ์ อร่ามเมือง บ้านเกิดอยู่จังหวัดสมุทรสงคราม ย้ายถิ่นมาซื้อที่สร้างสวนที่จังหวัดนครนายกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 ได้ซื้อกิ่งพันธุ์มะยงชิดพันธุ์ทุลเกล้ามาจากสวนที่อำเภอบางพรหม จังหวัดสมุทรสงคราม มาปลูกที่หมู่ 3 ตำบลพรหมณี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก เมื่อปลายปี พ.ศ. 2519 ลักษณะลำต้นเป็นพุ่ม เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 46.5 เซนติเมตร สูงประมาณ 5 เมตร ปลูกอยู่หน้าบ้าน ได้นำผลผลิตส่งประกวดหลายครั้ง ได้แก่

ปี พ.ศ. 2531 ได้รางวัลที่ 1 ในการประกวดผลไม้ งานประจำปีของจังหวัดปราจีนบุรี

ปี พ.ศ. 2536 ได้รางวัลที่ 1 และ 2 ในการประกวดผลไม้ งานวันแห่งชาติของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปี พ.ศ. 2547 ได้รางวัลที่ 1 และ 2 ในการประกวดมะปรางยักษ์ ในงานมะยงชิดมะปรางหวานจังหวัดนครนายก

ปัจจุบันสวนบุญสมการเกษตรดูแลโดยบุตรสาวคุณสมพงษ์ อร่ามเมือง สองคนคือคุณยุพิน อร่ามเมือง และคุณสุภาพ อร่ามเมือง โดยรักษาพันธุ์ดั้งเดิมไว้ สวนนี้ปลูกมะยงชิดพันธุ์เดียวคือพันธุ์ทุลเกล้าเน้นการจำหน่ายต้นพันธุ์มากกว่าผลผลิต

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดนครนายก ถนนสุวรรณศร อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก 26000

โทรศัพท์ 037 311289

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ประเภท	เป็นไม้ผลยืนต้น ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Bouea</i> spp. วงศ์ Anacardiaceae
ต้น	ต้นอายุประมาณ 32 ปี ทรงพุ่มแผ่ออก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 46.5 เซนติเมตร สูงประมาณ 5 เมตร ผิวเปลือกลำต้นค่อนข้างเรียบ เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเข้ม
ใบ	เป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน ใบสีเขียวเข้ม ใบเป็นรูปรี รูปร่างฐานใบรูปลิ้ม ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ การงอของใบบนแผ่นใบมีเส้นกลางใบงอขึ้นอย่างชัดเจนส่วนด้านล่างของแผ่นใบจะสัมผัสความงอของเส้นแขนงใบได้ ขนาดกว้างประมาณ 3.66 เซนติเมตร ความยาวของใบประมาณ 11.48 เซนติเมตร อัตราส่วนระหว่างความยาว/ความกว้าง 3/1 ก้านใบยาวประมาณ 1.24 เซนติเมตร
ดอก	ดอกออกเป็นช่อตามปลายยอดกิ่ง และตามซอกใบ คล้ายดอกสะเดา ความยาวช่อดอกประมาณ 2 นิ้ว ดอกบานประมาณ 3 มิลลิเมตร ดอกมีสีเหลืองอ่อน ภายใน 1 ปี จะออกดอกจำนวนประมาณ 3 ครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศถ้าหนาวจะออกดอกเพิ่มขึ้น
ผล	รูปร่างยาวรีเป็นรูปไข่ ความยาวผลประมาณ 7 เซนติเมตร ความกว้างผลประมาณ 4 เซนติเมตร จะมีผลประมาณ 3 ผลต่อช่อ ผลดิบสีเขียวเข้ม ผลแก่สีเหลืองปนส้ม เนื้อค่อนข้างแข็ง กรอบ น้ำน้อย เนื้อละเอียด ตำแหน่งการเปลี่ยนสีผลสุกจากปลายผลไปหาหัวผล รสชาติของผลสุกแก่จะมีรสหวานอมเปรี้ยว อายุเก็บเกี่ยวนับจากวันดอกบานจนเก็บเกี่ยวประมาณ 75-80 วัน น้ำหนักผลประมาณ 100-125 กรัม/ผล
เมล็ด	ความกว้างของเมล็ดประมาณ 3 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 5 เซนติเมตร การลีบของเมล็ดมีทั้งลีบและไม่ลีบขึ้นกับการบำรุงดินของแต่ละสวน สีเมล็ดเป็นสีม่วง

มะยงชิด พันธุ์ทุลเกล้านครนายก

มะปรางหวาน พันธุ์มะปรางหวานนครนายก

แหล่งที่มาและประวัติ

มะปรางหวานนครนายกเดิมชื่อพันธุ์ทองใหญ่ ความเป็นมาเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2515 พันตรีทองคำ เสมกนิษฐ์ ได้เพาะต้นมะปรางหวานจากเมล็ดที่รับประทานผลแล้ว นำมาให้ร้อยเอกอนันต์ แจ่มศรี ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาปลูกที่บ้านเลขที่ 120 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก จำนวน 2 ต้น และปลูกที่บ้านตนเองด้วยที่ตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี แต่ผลมะปรางมีขนาดเล็กกว่าที่ปลูกของร้อยเอกอนันต์ แจ่มศรี ต่อมาได้นำผลมะปรางจากอำเภอบ้านนาไปประกวดในงานผลไม้จังหวัดปราจีนบุรี ได้รับรางวัลที่ 1 ทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2530 พันตรีทองคำ เสมกนิษฐ์ จึงได้ตั้งชื่อพันธุ์มะปรางนี้ว่า “พันธุ์ทองใหญ่” โดยใช้คำว่า “ทอง” จากชื่อตนเองและผลมีขนาดใหญ่ จึงตั้งชื่อว่า พันธุ์ทองใหญ่ และในปีพ.ศ. 2536 นางประเทือง แจ่มศรี ภรรยาร้อยเอกอนันต์ แจ่มศรี ได้นำผลมะปรางพันธุ์ทองใหญ่ส่งเข้าประกวด ในงานวันมะปรางหวานจังหวัดนครนายกซึ่งเป็นการจัดงานครั้งแรก ได้รับรางวัลที่ 1 ประเภทมะปรางหวาน เมื่อชนะการประกวดหลายครั้งก็มีผู้ต้องการพันธุ์ไปปลูก นางประเทือง แจ่มศรี ได้ทำการขยายพันธุ์จำหน่ายตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา ปีละประมาณ 300-400 ต้น ทำอยู่ประมาณ 3 ปี เนื่องจากมีภารกิจอื่นมากจึงได้เลิกทำ ประกอบกับเกษตรกรที่ซื้อต้นพันธุ์จากคุณประเทือง แจ่มศรี ไปปลูกได้ทำการขยายพันธุ์เองและปลูกอย่างแพร่หลาย ทั้งในจังหวัดนครนายกและจังหวัดอื่น ๆ

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก

ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดนครนายก ถนนสุวรรณศร อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก 26000

โทรศัพท์ 037 311289

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ประเภท เป็นไม้ผลยืนต้น ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bouea* spp. วงศ์ Anacardiaceae

ต้น ต้นอายุประมาณ 37 ปี ทรงพุ่มตั้งตรง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 13 นิ้ว สูงประมาณ 10 เมตร ผิวเปลือกลำต้นค่อนข้างเรียบ เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเข้ม

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน ใบสีเขียวเข้ม ใบเป็นรูปรี รูปร่างฐานใบรูปลิ้ม ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ การงอของเส้นกลางใบมีลักษณะเป็นร่องอย่างชัดเจน ส่วนด้านล่างของแผ่นใบจะสัมผัสความนูนของเส้นแขนงใบได้ ขนาดกว้าง

- ดอก** ดอกออกเป็นช่อตามปลายยอดกิ่ง และตามซอกใบ คล้ายดอกสะเดา ความยาวช่อดอกประมาณ 2 นิ้ว ดอกบานประมาณ 3 มิลลิเมตร จะบานประมาณ 7-10 วันกลีบดอกจะโรยเหลือแต่ก้านอีกประมาณ 5-10 วันจะเห็นตุ่มที่จะเจริญเป็นผลให้เห็น ดอกมีสีเหลืองอ่อน ภายใน 1 ปี จะออกดอกจำนวนประมาณ 3 ครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศถ้าหนาวจะออกดอกเพิ่มขึ้น
- ผล** รูปร่างยาวรีเป็นรูปไข่ตรงกลางป่อง ที่ขั้วมีจุก ความยาวผลประมาณ 5-6 นิ้ว ความกว้างผลประมาณ 2-3 นิ้ว จะมีผลประมาณ 3 ผลต่อช่อ ผลดิบสีเขียวเข้ม ผลแก่สีเหลืองปนส้ม เนื้อค่อนข้างแข็งกรอบ น้ำน้อย เนื้อละเอียด ตำแหน่งการเปลี่ยนสีผลสุกจากปลายผลไปหาขั้วผล รสชาติของผลสุกแก่จะมีรสหวาน อายุเก็บเกี่ยวนับจากวันดอกบานจนเก็บเกี่ยวประมาณ 90-100 วัน น้ำหนักผลประมาณ 100-125 กรัม/ผล
- เมล็ด** ความกว้างของเมล็ดประมาณ 3 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 5 เซนติเมตร การสืบของเมล็ดมีทั้งสืบและไม่สืบขึ้นกับการบำรุงต้นของแต่ละสวน สีเมล็ดเป็นสีม่วง

มะปรางหวาน พันธุ์มะปรางหวานนครนายก

มะยงชิด พันธุ์พวงทอง

แหล่งที่มาและประวัติ

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2516 นางประเทือง แจ่มศรี ได้ซื้อต้นพันธุ์มะยงชิดที่เป็นกิ่งตอนจากพ่อค้าขายต้นไม้ในตลาดนัดวัดสมอ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก พ่อค้าแจ้งว่าเป็นพันธุ์มาจากจังหวัดนนทบุรี และได้นำมาปลูกไว้ที่บ้านเลขที่ 120 หมู่ 4 ถนนบ้านนา-กะอาง ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา และพบว่ามีความแตกต่างจากมะยงชิดพันธุ์ทุลเกล้า คือ ผิวเปลือกลำต้นค่อนข้างขรุขระ และมีความยาวของใบมากกว่าทุลเกล้า ลักษณะผลอ่อนป้อม จะคิดเป็นพวงตั้งแต่ 3-10 ลูกต่อช่อ รสชาติจะมีรสหวานนำรสเปรี้ยว เปลือกผลไม่หนา สีเนื้อเป็นสีส้มต่างจากพันธุ์ทุลเกล้าจะมีสีเหลืองปนส้ม

ผู้ขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล   นางประเทือง แจ่มศรี
ที่อยู่   120 หมู่ที่ 4 ถนนบ้านนา-กะอาง ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 26110
โทรศัพท์   037 381453

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ประเภท   เป็นไม้ผลยืนต้น ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bouea* spp. วงศ์ Anacardiaceae

ต้น   ต้นอายุประมาณ 36 ปี ทรงพุ่มแผ่ออก เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 12.7 นิ้ว สูงประมาณ 8 เมตร ผิวเปลือกลำต้นค่อนข้างขรุขระ เปลือกลำต้นสีน้ำตาลเข้ม

ใบ   เป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน ใบสีเขียวเข้ม ใบเป็นรูปขอบขนาน รูปร่างฐานใบรูปลิ้นปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ การงอขึ้นด้านบนแผ่นใบมีเส้นกลางใบงอขึ้นอย่างชัดเจนส่วนด้านล่างของแผ่นใบจะสัมผัสความงอของเส้นแขนงใบได้ ขนาดกว้างประมาณ 3.41 เซนติเมตร ความยาวของใบประมาณ 13.18 เซนติเมตร อัตราส่วนระหว่างความยาว/ความกว้าง 3.9/1 ก้านใบยาวประมาณ 1.6 เซนติเมตร

ดอก   ดอกออกเป็นช่อตามปลายยอดกิ่ง และตามซอกใบ คล้ายดอกสะเดา ความยาวช่อดอกประมาณ 2 นิ้ว ดอกบานประมาณ 3 มิลลิเมตร จะบานประมาณ 7-10 วันกลีบดอกจะโรยเหลือแต่ก้านอีกประมาณ 5-10 วันจะเห็นตุ่มที่จะเจริญเป็นผลให้เห็น ดอกมีสีเหลืองอ่อน ภายใน 1 ปี จะออกดอกจำนวนประมาณ 3 ครั้ง ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศถ้าหนาวจะออกดอกเพิ่มขึ้น

- ผล** รูปร่างค่อนข้างกลมตรงกลางป่อง ขนาดผลปานกลาง ความยาวผลประมาณ 4-5 เซนติเมตร ความกว้างผลประมาณ 3-4 เซนติเมตร จะมีผลประมาณ 3-10 ผลต่อช่อ ผลดิบสีเขียวเข้ม ผลแก่สีส้ม เนื้อค่อนข้างแข็งกรอบ น้ำน้อย เนื้อละเอียด ตำแหน่งการเปลี่ยนสีผลสุกจากปลายผลไปหาหัวผล รสชาติของผลสุกแก้จะมีรสหวานอมเปรี้ยว อายุเก็บเกี่ยวนับจากวันดอกบานจนเก็บเกี่ยวประมาณ 100-120 วัน น้ำหนักผลประมาณ 50 กรัม/ผล
- เมล็ด** ความกว้างของเมล็ดประมาณ 2 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 3 เซนติเมตร สีเมล็ดเป็นสีม่วง